

vergadering **C109 – WON10**

zittingsjaar 2011-2012

## Handelingen

### **Commissievergadering**

Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie

van 26 januari 2012

## INHOUD

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Vraag om uitleg van mevrouw Valerie Taeldeman tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de toepassing van de EPB-regelgeving in serviceflats<br>- 797 (2011-2012)                                                                    | 3  |
| Vraag om uitleg van mevrouw Elisabeth Meuleman tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over speelruimte in steden<br>- 835 (2011-2012)                                                                                                  | 4  |
| Vraag om uitleg van mevrouw Griet Coppé tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de aanbevelingen van het Steunpunt Armoedebestrijding met betrekking tot de woonproblematiek van bijzonderejeugdzorgverlaters<br>- 878 (2011-2012) | 10 |

■

**Voorzitter: de heer Jan Penris**

**Vraag om uitleg van mevrouw Valerie Taeldeman tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de toepassing van de EPB-regelgeving in serviceflats - 797 (2011-2012)**

**De voorzitter:** Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

**Mevrouw Valerie Taeldeman:** Voorzitter, ik wilde in de eerste plaats eigenlijk de voorzitter danken. Oorspronkelijk zou ik deze vraag om uitleg vorige week stellen. Ten gevolge van een overlijden in de familie kon ik echter niet komen. De voorzitter heeft de vraag om uitleg dan maar vandaag geagendeerd. Misschien kan de secretaris mijn dank overmaken.

Gisterenavond hebben we allemaal een mail van de voorzitter van het Vlaams Parlement ontvangen met de mededeling dat het vandaag Gedichtendag 2012 is en met een oproep aan alle Vlaamse volksvertegenwoordigers om hun toespraken in de commissies met een gedicht te beginnen. Ik geef eerlijk toe dat ik niet echt poëtisch ben aangelegd. Misschien voelen anderen zich straks geroepen om een gedicht voor te lezen. Ik zal met mijn vraag om uitleg starten.

Om te komen tot een Vlaanderen met energiezuinige en comfortabele gebouwen is destijds de energieprestatieregelgeving in het leven geroepen. Die regelgeving is van toepassing op alle nieuwbouw en op alle renovaties. De op die manier gerealiseerde energiebesparing is niet enkel goed voor de Vlaming, maar ook voor het milieu.

Concreet houdt de energieprestatieregelgeving in dat alle gebouwen waarvoor sinds 1 januari 2006 een stedenbouwkundige vergunning is aangevraagd, een bepaald niveau van thermische isolatie en van energieprestatie en een gezond binnenklimaat moeten halen.

De problematiek die ik hier wil aankaarten, heeft betrekking op de serviceflats. Vaak vormen ze een onderdeel van een groter rusthuiscomplex. De serviceflats vormen dan afzonderlijke wooneenheden. Het rust- en verzorgingstehuis wordt als een gebouw of als een gedeelte van een gebouw met een andere specifieke bestemming beschouwd.

Het is voor kleinschalige projecten blijkbaar niet zo evident voor elke aparte serviceflat de nodige voorzieningen tot stand te brengen om aan de energieprestatieregelgeving te voldoen. Soms is het duurzamer en efficiënter in een collectieve installatie te investeren. Collectieve zonneboilers of zonnepanelen maken het vaak gemakkelijker de energienormen te halen. Soms worden die normen zelfs in positieve zin overschreden. Bovendien gaat het in kleinschalige projecten vaak om flats die niet tegen een maandelijkse huurprijs worden verhuurd. Die flats maken deel uit van een collectieve voorziening en worden tegen een dagprijs ter beschikking gesteld. Er zijn dan gezamenlijke maaltijden in een refter, bepaalde vormen van collectieve dienstverlening en dergelijke.

In een exemplaar van Fundamenten, het driemaandelijks tijdschrift van de Vereniging van Vlaamse Huisvestingsmaatschappijen (VVH), dat ik heb ontvangen, worden de minister in een interview een hele reeks vragen over de beleidsbrief 2011-2012 gesteld. Een van die vragen heeft betrekking op de collectieve systemen.

Minister, wat is uw visie op deze problematiek? Denkt u eraan dergelijke kleinschalige projecten als collectieve voorzieningen aan te pakken en de flats niet als eenheden te beschouwen?

**De voorzitter:** Minister Van den Bossche heeft het woord.

**Minister Freya Van den Bossche:** Voorzitter, voor de bestemming 'wonen' moet elke individuele wooneenheid afzonderlijk aan de E-peileis worden afgetoetst. Volgens het decreet van 8 mei 2009 is een wooneenheid elke eenheid in een woongebouw die over de nodige woonvoorzieningen beschikt om autonoom te kunnen functioneren. Deze definitie is trouwens gelijkaardig aan de definitie die in de Vlaamse Wooncode wordt gebruikt.

Een serviceflat is een veel voorkomende woonvorm, waarbij elke flat de nodige woonvoorzieningen heeft om autonoom te kunnen functioneren. In dergelijke gevallen moet elke serviceflat aan de E-peileis worden afgetoetst. Er is in deze context geen verschil met de berekening van de energiestaat per individueel appartement in een appartementsgebouw. Een serviceflat komt in grootte overeen met een studio of een klein appartement.

De rekenmethode is bedoeld om de gebouwkarakteristieken met betrekking tot de energiezuinigheid te bepalen en maakt abstractie van de wijze waarop een gebouw wordt verhuurd. In die zin kan dan ook geen uitzondering voor serviceflats worden gemaakt. Dat hoeft echter geen probleem te zijn. De huidige rekenmethode laat toe de bijdrage van collectieve systemen, zoals zonneboilers, in rekening te brengen om het individuele E-peil van een serviceflat te berekenen.

Omwille van onderhoudsgemak en -kosten kan voor een collectieve installatie voor verwarming en sanitair warm water worden gekozen. Collectieve installaties voor verwarming en warm water zijn niet noodzakelijk energievriendelijker dan individuele systemen en moeten per project worden geëvalueerd. Om een gunstig E-peil te bereiken, kan het bijvoorbeeld nodig zijn een collectief verwarmingssysteem met een doordacht ontwerp van circulatieleidingen of met andere ingrepen aan te vullen.

Een ministerieel besluit van 12 december 2011 voegt een nieuwe mogelijkheid toe om de collectieve investeringen aan de E-peilberekening toe te voegen. Het ministerieel besluit legt de methode vast om een combilus correct in rekening te brengen. Een combilus is een verwarmingskring waaraan de ruimteverwarming en het sanitair warm water van de verschillende aangesloten wooneenheden wordt gekoppeld. Zo wordt vermeden dat twee afzonderlijke circulatieleidingen voor verwarming en sanitair warm water worden geplaatst. Daarnaast worden nog diverse aanpassingen onderzocht om ook de berekening van het E-peil voor kleine appartementen – waaronder die serviceflats dus ook zouden vallen – en collectieve installaties voor sanitair warm water in woongebouwen verder te verfijnen.

Samengevat: we geven een oplossing aan de problematiek die u aanhaalt, maar op een andere wijze.

**De voorzitter:** Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

**Mevrouw Valerie Taeldeman:** Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb begrepen dat er dus mogelijkheden bestaan om die collectieve voorzieningen en installaties in rekening te brengen voor die afzonderlijke wooneenheden. Ik zal dat ministerieel besluit eens opzoeken. Dat dateerde van december 2011?

**Minister Freya Van den Bossche:** Van december 2011. Als u dat wilt, kunnen we het u laten bezorgen.

**Mevrouw Valerie Taeldeman:** Als dat kan worden overgemaakt, dan kan ik het zo bezorgen aan de mensen die met dergelijke voorzieningen bezig zijn en die op deze manier hopelijk kunnen worden gerustgesteld. Ik dank u.

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

■

**Vraag om uitleg van mevrouw Elisabeth Meuleman tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over speelruimte in steden - 835 (2011-2012)**

**De voorzitter:** Mevrouw Meuleman heeft het woord.

**Mevrouw Elisabeth Meuleman:** Voorzitter, minister, geachte leden, het uitgangspunt van deze vraag zijn de rechten van het kind. Minister Smet is coördinerend minister ter zake,

maar die kinderrechten moeten transversaal in de diverse beleidsdomeinen worden geïmplementeerd en bewaakt. Minister, ook in het beleidsdomein Wonen lijkt het me dus relevant af en toe stil te staan bij die kinderrechten. Het recht op spelen en op speelruimte dichtbij kinderen is een van die rechten.

In veel steden hebben kinderen en jongeren nog altijd te weinig ruimte om te spelen. Uit de meest recente Stadsmonitor, die een rijke hoeveelheid aan cijfers geeft over alle centrumsteden, blijkt dat een aantal centrumsteden nog altijd zeer slecht scoren als het over speelruimte gaat. Zo woont in de gemeente Aalst slechts 31 procent of een op drie van alle kinderen op loopafstand van geschikte plekken om te spelen. Ook in Sint-Niklaas, Gent en Roeselare heeft minder dan de helft van de kinderen toegang tot speelruimte. Steden als Leuven en Turnhout hebben op korte tijd dan weer een aanzienlijke inhaalbeweging gemaakt. Op een paar jaar tijd hebben ze ervoor kunnen zorgen dat drie vierde van de kinderen toegang heeft tot speelruimten. Er zijn dus grote verschillen tussen steden onderling. Er zijn steden die een heel grote sprong voorwaarts hebben gemaakt, terwijl andere eigenlijk al vele jaren enigszins ter plaatse blijven trappelen.

Minister, nochtans staat in uw beleidsnota dat speelruimte een belangrijke stimulans is voor het behouden en aantrekken van inwoners in een stad, en dan in het bijzonder van jonge gezinnen. Heel veel onderzoek toont aan dat het gebrek aan ruimte een van de belangrijkste redenen voor stadsvlucht is. Als die ruimte er wel is, kan dat mensen ertoe bewegen om terug te keren.

Kinderen hebben recht op speelruimte bij hen in de buurt. Niet enkel kinderen hebben echter baat bij die uitbreiding van speelruimte: plaatsen om te spelen versterken het sociaal weefsel en vergroten de woonkwaliteit in de stad. Om ervoor te zorgen dat meer kinderen kunnen genieten van speelruimte, zou minstens 3 procent van de grond in bestemmingsplannen naar speelruimte moeten gaan. De Stadsmonitor definieert 'loopafstand' overigens behoorlijk ruim, namelijk 400 meter. Zeker voor de allerkleinsten blijft dat een behoorlijke afstand. In Duitsland geldt de norm dat kinderen toegang tot speelruimte moeten hebben op een afstand van maximaal 200 meter van hun huis.

Minister, welke maatregelen hebt u tot nu toe genomen om de lokale overheden te stimuleren en te ondersteunen om meer speelruimte voor kinderen beschikbaar te maken? In welke mate pleegt u hierover overleg met de minister van Jeugd? Hebt u specifieke plannen om het gebrek aan speelruimte in de centrumsteden aan te pakken? In welke mate bent u bereid streefcijfers op te stellen voor de speelruimte die jongeren moeten krijgen in de centrumsteden? Wat vindt u van het voorstel om in de bestemmingsplannen bij voorkeur minstens 3 procent voor te behouden voor speelruimte? In welke mate bent u bereid om de definitie van 'loopafstand' voor kinderen te reduceren tot 200 meter?

**Mevrouw Khadija Zamouri:** Mevrouw Meuleman, ik ben heel blij met uw vraag. Ik wil ook ruimer gaan en het hebben over het echt herconcipiëren van bestaande parken met het oog op stadsontwikkeling. Die kleine kinderen worden groter. Vaak zijn bestaande parken – en dan heb ik het over heel grote ruimtes – aangelegd vanuit de opvatting van een bepaald tijdperk. Die parken worden eigenlijk gewoon onderhouden, en sommige al meer dan andere. Soms staan daar mooie kiosken, die een herbestemming kunnen krijgen voor diverse generaties, voor tieners. Vaak zijn parken wat louche plaatsen, waar men in de duisternis wat gaat roken of praten, wat natuurlijk ook heel gezellig is, maar sommige mensen afschrikt. Vaak zijn er jogparkoersen. Die zouden bijvoorbeeld kunnen worden uitgerust met een fit-o-meter. Ook zouden er kleine speelruimtes kunnen zijn. Steden zijn gegroeid. Er zijn veel meer kleine kinderen. Ik woon net naast het park van Koekelberg. De speelruimte in dat park is 7 op 3 meter, of misschien iets groter, en dat voor een massa kinderen. Als het het dubbele is, zal het al heel veel zijn.

We moeten die parken herconcipiëren, naar het voorbeeld van Hamburg. Daar heeft men een volledige stad geherconcipieerd, met speelruimtes en ontmoetingsplaatsen, veeleer dan

plaatsen die afschrikken. Ik moest ooit eens een congres in Gent bijwonen. Men zei me dat ik om het Citadelpark heen moest lopen. (*Gelach*)

Ik ben niet van Gent. Ik vroeg me af waarom ik rond een park moest lopen. Dat is heel bizar. Ik loop liever door een park. Dat is dus een beetje griezelig. Hoe kunnen we dat 'ontgriezelen'?

**Minister Freya Van den Bossche:** Eigenlijk was dat advies er vooral voor mannen. (*Gelach*)

**Mevrouw Khadija Zamouri:** Dat probleem hebben we ook in Brussel. We hebben heel statige, mooie, chique parken, maar die zijn niet aangepast. Ik weet dat dit natuurlijk niet uw bevoegdheid is, maar u kunt daar misschien eens vriendelijk aandacht voor vragen via de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC), vanuit uw bevoegdheidspakket Stedelijk Beleid.

**De voorzitter:** Minister Van den Bossche heeft het woord.

**Minister Freya Van den Bossche:** De ondersteuning van de lokale overheden om het kindvriendelijke karakter van de stad op te krikken, gebeurt vandaag al via drie kanalen.

Ten eerste is er de inzet van het Stedenfonds. Daarmee wordt bijvoorbeeld de aanleg van het speelbos Levensvreugde in Aalst ondersteund of de aanleg van 1 bijkomende hectare groen in de Antwerpse aandachtswijken.

Daarnaast is meer ruimte voor het kind ook een aandachtspunt voor het Stadsvernieuwingsfonds. Bij de jurering is de kindvriendelijkheid van de ingediende aanvragen uitdrukkelijk getoetst. Kindvriendelijkheid werd als indicator, als criterium opgenomen. Er wordt ook aan de stad gevraagd om echt werk te maken van die voorzieningen voor kinderen en jongeren. Dat is een criterium voor het al dan niet laten goedkeuren van die projecten. Daar hangen grote bedragen aan vast, vaak tot 3 miljoen euro. Dat is toch wel vaak het verschil tussen het slagen en niet-slagen, het betaalbaar houden van zo'n project. Die kindvriendelijkheid wordt niet alleen in aanmerking genomen, maar we hebben ook de jury grondig vernieuwd en juryleden toegevoegd die specialist zijn op dat vlak. Zo is er nu als jurylid een professor die bijzonder bedreven is in de sociale psychologie. We proberen daar toch wel veel aandacht voor te hebben. Zo herontwikkelt de stad Lokeren een brownfield in een woonwijk met geld van het Stadsvernieuwingsfonds voor ongeveer 281 woningen, met een kinderdagverblijf en heel veel open groene ruimten, ideaal voor spelende kinderen.

Bij de aanleg van nieuwe wijken, zoals de Gentse Oude Dokken, wordt er meteen ook nagedacht over open ruimten die toegankelijk zijn voor kinderen, over een school, enzovoort. We stimuleren het aspect kindvriendelijk maken van de stad. Steden zijn daar ook gevoelig voor, niet alleen omdat het leefklimaat in de stad daardoor verbetert en omdat het een essentieel recht is van kinderen om te spelen, maar ook omdat de fiscale draagkracht van de stad groter wordt als je tweeverdieners met kinderen, jonge gezinnen, in de stad kunt houden. Dat maakt het voor die stad zelf meer betaalbaar om een aantal dingen te doen. Er is dus op dubbele wijze winst.

Een derde instrument is de oproep naar originele en innoverende projecten. Dat is een jaarlijkse en nieuwe oproep. Het budget daarvoor werd verdrievoudigd. Projecten die bijdragen tot duurzame en creatieve steden, kunnen worden geselecteerd. Voor de oproep 2011 heb ik het centrale thema 'wonen en leven in de stad aantrekkelijker maken' geconcretiseerd met vier focussen, om het toch niet te breed te houden. Een van die vier focussen is kindvriendelijkheid. De andere waren stedelijke mobiliteit, sfeer in de stad en de voedselkringloop. Van de tien laureaten waren er drie met een project over kindvriendelijkheid.

De Stadsmonitor meet het een en het ander. De recente editie ervan toont aan dat de steden zich meer bewust zijn van het belang van een kindvriendelijke omgeving. Sinds de eerste telling in 2004 is de score voor het aantal kinderen dat binnen een loopafstand van 400 meter van een open speelruimte woont, gestegen tot een percentage tussen de 60 en 70 procent. Uit de Stadsmonitor blijkt ook dat voor de dertien steden samen de tevredenheid van de inwoners

over die speelvoorzieningen en plekken voor de jeugd ook duidelijk is verbeterd. Dat gaat dus de goede richting uit. Werken en kindvriendelijke steden is natuurlijk een verantwoordelijkheid van de hele Vlaamse Regering. Zij heeft begin 2011 dan ook het Vlaams jeugdbeleidsplan goedgekeurd. Ook ik heb mij geëngageerd om mee te werken aan de idee om onze steden kind- en jeugdvriendelijker te maken.

Minister Smet en ikzelf maken ook werk van een verdere opbouw van expertise rond jongeren en stedelijkheid en de uitbreiding van een aantal indicatoren met betrekking tot jeugdvoorzieningen. De nieuwe Stadsmonitor is daar een resultaat van. Op basis van overleg met de minister van Jeugd hebben we een aantal indicatoren toegevoegd, extra manieren om de kindvriendelijkheid van een stad te meten.

Vorig jaar was er ook een uitgebreide visitatie van de steden, om de inzet van de middelen van het Stedenfonds na te gaan. Kindvriendelijkheid was ook daarbij een van de aandachtspunten. Over de suggesties die daarover werden opgepikt door de steden, voeren we op dit moment overleg met het kabinet van minister Smet.

Ten slotte plant minister Smet tegen het einde van de legislatuur een colloquium over opgroeien in de stad. Ook aan dat initiatief werken we met veel plezier mee.

In de komende periode van het Stedenfonds die we nu voorbereiden, van 2014 tot 2019, wordt leefbaarheid in de stad het centrale thema. Dat zal steden toelaten om opnieuw in te zetten op kindvriendelijkheid, zodat we die positieve tendens verder kunnen versterken.

Moet ik zelf een streefcijfer opleggen? Dan kan, maar is niet noodzakelijk. U weet dat die 400 meter door de steden zelf als streefcijfer wordt gehanteerd. Het is wel zo dat ik aan die bestaande indicatoren nog een andere indicator zou kunnen toevoegen. We zouden kunnen berekenen in welke mate kinderen op kortere afstand toegang kunnen hebben tot speelruimte. U suggereert 200 meter, ik kan nakijken of dat een zinvolle afstand is. Ik zou er dus een indicator aan kunnen toevoegen, eerder dan de indicator van 400 meter te vervangen. Die laatste indicator bestaat namelijk al een hele tijd en staat toe de evolutie te meten. Het is een misschien subtiel, maar toch duidelijk signaal van de hogere overheid dat die afstand gerust nog wat kleiner mag.

U doet ook het voorstel om minstens 3 procent voor te behouden voor speelruimte in bestemmingsplannen. In bestemmingsplannen moet je rekening houden met het samenspel tussen een aantal zaken. Los daarvan kan ik daar niet te veel op zeggen, omdat niet ik, maar minister Muyters, bevoegd is voor de ruimtelijke ordening. Misschien moet u daarvoor dus bij hem te rade gaan. Vanuit stedenbeleid juich ik dat natuurlijk toe. Het zou interessant zijn dat steden op die wijze ook nieuw te ontwikkelen ruimten zouden bekijken. Vanzelfsprekend kan ik daar niet veel meer over zeggen, omdat het mijn bevoegdheid niet is. In Rotterdam bijvoorbeeld past men een gelijkaardige norm toe. Die zit wat complexer in elkaar dan simpelweg 3 procent. Misschien kunt u inspiratie halen uit die stad. Dat lijkt mij althans interessant.

Daarnaast vind ik – maar dat is veeleer een mening dan dat ik dat zou kunnen sturen – dat de bestaande open ruimte moet worden herdacht. Vandaag zijn er in steden inderdaad soms parken die bijna desolate plekken zijn. Men kijkt vanuit een appartementsgebouw wel eens richting het groen, maar dat groen wordt nauwelijks gebruikt. Dan kun je – en ik neem daarbij graag mijn eigen stad als voorbeeld – door een aantal kleine ingrepen, die niet eens zo veel geld kosten, van een stuk openbaar groen ook echt groen maken dat gebruikt wordt. Het gaat om kleine ingrepen die vooral een psychologisch effect hebben op wie het openbare groen potentieel zou gaan gebruiken.

Hetzelfde geldt voor pleinen. Pleinen worden nergens opgenomen als open ruimte waar kan worden gespeeld. Nochtans merken we aan een aantal pleinen dat ze, mits wat kleine ingrepen, heel toegankelijk worden voor kinderen, aangenaam om te spelen. Met een paar voorzieningen kun je daar weer een trekpleister voor de jeugd van maken.

Daar is wat creativiteit voor nodig. Een aantal steden geven het goede voorbeeld, maar er zijn toch ook wat andere die daar wat in achterblijven. We moeten eens bekijken hoe we een aantal zogenaamde ‘good practices’ kunnen verspreiden onder de steden, om hun te tonen op welke manier ze met een minimum aan kosten toch een maximum aan effect kunnen bereiken om die publieke ruimte opnieuw te laten gebruiken. Ik denk dan aan kinderen, maar bijvoorbeeld ook aan senioren, die vaak klein behuisd zijn, maar toch ook graag willen genieten van buitenruimte waar ze zich op hun gemak voelen. Als in een stad al die verschillende bevolkings- en leeftijdsgroepen samen gebruik kunnen maken van openbare ruimte, vind ik dat een belangrijke meerwaarde voor de sociale cohesie in de stad.

Naast specifieke, voor kinderen ingekleurde ruimte, kan er ook nog extra werk worden gemaakt van ruimte die toegankelijker is voor de bewoners van een stad. De middelen die we ter beschikking stellen, zijn daar absoluut bruikbaar voor. Misschien moeten we op een zachte manier nog wat extra stimulansen proberen uit te sturen in de richting van de steden.

**De voorzitter:** Mevrouw Meuleman heeft het woord.

**Mevrouw Elisabeth Meuleman:** Minister, het is de eerste keer dat ik een vraag stel aan u, en ik ben heel blij met uw antwoord. Ik ben blij dat u erkent dat de huidige regel van 400 meter misschien niet scherp genoeg is gesteld. Het lijkt me inderdaad nuttig dat we blijven meten op 400 meter, maar dat we toch proberen om dat extra criterium toe te voegen. Dat maakt een groot verschil. Ik merk dat ook bij mijn eigen kinderen. Wij wonen in een doodlopende straat. Zij ravotten daar ontzettend veel. Maar je voelt dat een aantal barrières, zoals het oversteken van de straat, hen kan verhinderen om buiten te spelen en andere kinderen op te zoeken. Dat kan soms het verschil maken tussen wel en niet spelen met vriendjes in de buurt. Dit kan inderdaad een soort stimulans zijn vanuit Vlaanderen om dat wel te doen.

Mevrouw Zamouri, uw vraag over de parken is terecht. Je hebt formele en informele speelplekken. Formele speelplekken bevinden zich in de parken en kunnen inderdaad worden opgewaardeerd. Maar ook de kleine, informele groenplekjes in de stad, die de stad wat luchtigheid geven, zijn ontzettend belangrijk.

Dan is er nog een voorstel, minister, waar ik graag uw mening over zou horen. Het heeft te maken met het model van het sociale beheersrecht, waarbij een gemeente het recht heeft om woningen die al heel lang verkrot zijn, te laten kraken en tijdelijk in beslag te laten nemen om ze te renoveren. Je zou zoiets ook kunnen uitwerken voor braakliggende stukjes grond in de stad, waar de eigenaar al jarenlang niets mee doet. Wij proberen daar als gemeente via een sociaal beheersrecht beslag op te leggen, om die dan in te richten als tijdelijke speelplek. Zou u zoiets zien zitten en kunnen uitwerken? U kunt daar eventueel later nog op antwoorden. Het is een nieuw idee dat er misschien voor kan zorgen dat het aantal kleine, informele, groene plekjes in de stad toeneemt.

De drie pistes die u hebt vermeld, klinken mij zeer goed in de oren, maar eigenlijk worden er al een pak zaken gedaan. We hebben het decreet Lokaal Jeugdbeleid, dat zich in 2003 al expliciet toespitste op gemeentelijke speelruimteplannen. Er zijn steden die daar echt actief mee bezig zijn geweest, maar dan zie je dat de speelruimte daar toch niet echt is toegenomen. U zegt dat er al grote verschillen merkbaar zijn en dat de speelruimte in zijn totaliteit is toegenomen sinds 2004, maar ik heb daarnet al gezegd dat dat komt doordat enkele steden grote sprongen vooruit hebben gemaakt. Turnhout bijvoorbeeld is van 50 naar 71 procent gegaan. In Leuven hebben we dezelfde beweging gezien. Enkele steden trekken dat gemiddelde dus enorm op, terwijl andere steden, zoals Gent, maar heel lichtjes gestegen zijn. Je kunt het verhaal zeer positief bekijken, omdat het gemiddelde omhoog is gegaan, maar dat komt door grote verschillen tussen steden. Sommige blijven een beetje ter plaatse trappelen.

Hoe verklaart u dat? Gent bijvoorbeeld zal ook zeker een speelruimteplan hebben, maar toch wordt daar geen grote vooruitgang gemaakt. Moeten we dan niet specifiek die steden targetten die ondanks initiatieven toch nog onvoldoende vooruitgang boeken?



**De voorzitter:** Minister Van den Bossche heeft het woord.

**Minister Freya Van den Bossche:** Dat laatste heeft natuurlijk te maken met het verschil in beschikbare ruimte. Turnhout had nog zeer veel ruimte ter beschikking. In Gent zijn de afgelopen tien jaar zeer veel inspanningen gedaan. Wij hebben bijvoorbeeld heel veel huizen moeten onteigenen in de 19e-eeuwse stadsgordel, die zeer dicht bebouwd was met heel kleine huisjes. We hebben daar na lange procedures huisjes onteigend, om wat zuurstof en groene ruimte in de wijk te brengen.

De uiteindelijke oppervlaktewinst is marginaal in vergelijking met wat in Turnhout mogelijk is. Daar zijn nog plekken gewoon open. Dat maakt het mogelijk veel snellere en grotere bewegingen te maken dan in Gent. Wie door wijken als de Brugse Poort loopt en daar vroeger ook al is geweest, zal merken dat dit echt een verschil maakt. Er is nu meer zuurstof in die wijk. De cijfers in verband met die stukjes groen zijn allicht niet spectaculair. Er zijn nochtans veel middelen in geïnvesteerd en het effect is ook belangrijk. Het verschil tussen grootsteden en provinciesteden – wat ik overigens niet denigrerend bedoel – is de mate waarin bepaalde zaken mogelijk zijn. Gent besteedt hier veel aandacht aan, maar moet het doen met ruimte die er is. Het stadsbestuur voelt zich niet te beroerd om hiervoor huizen weg te nemen. Als er nog vrije ruimte is, is de situatie natuurlijk heel anders.

Er is net ook naar het sociaal beheersrecht verwezen. In de praktijk wordt dit enkel in Antwerpen toegepast. Het gaat dan ook om een logge en complexe procedure. Het is bovendien eenvoudiger de verkrotting van een huis dan een of andere vorm van verkrotting van een stuk grond aan te tonen.

Er is misschien een ander mogelijk instrument. Ik wil gerust laten onderzoeken of dit al wordt gebruikt. Bepaalde stukken grond kunnen veeleer een trekpleister voor sluikstorters en dergelijke dan een aangenaam stukje groen worden. Ik ken dergelijke stukken grond. Indien het stadsbestuur de eigenaar kan opsporen, kan een afspraak worden gemaakt. Indien de eigenaar het domein gedurende een aantal jaren door iedereen als een openbaar domein laat gebruiken, kan het stadsbestuur in ruil datzelfde domein gedurende die jaren onderhouden. Dat lijkt me een oplossing voor terreinen waarvoor geen plannen bestaan. Dat kan interessant zijn voor de stad, voor de buurtbewoners en voor de eigenaar die geen plannen heeft met zijn terrein.

Volgens mij kan een dergelijk instrument, dat op een correcte afspraak tussen twee partijen is gebaseerd, sneller tot resultaten leiden dan een complexe procedure als het sociaal beheersrecht, dat zelfs ten aanzien van woningen nauwelijks wordt uitgeoefend. Ik zal de administratie vragen na te gaan of dit instrument al wordt gebruikt.

Indien dat het geval blijkt te zijn, kan ik de steden van de good practices op de hoogte stellen. Indien dat niet het geval blijkt te zijn, kan ik nagaan op welke wijze dit wel mogelijk is of wel mogelijk kan worden gemaakt. Ik zal tevens vragen de leden van deze commissie op de hoogte te houden.

**Mevrouw Khadija Zamouri:** Ik wil nog even reageren op de woorden van mevrouw Meuleman. Het lijkt me onnodig de minister nog een bijkomende vraag om uitleg over parken te stellen. Dit denkproces over de parken kan ook hierbij worden betrokken. In steden als Brussel en Antwerpen zijn er trouwens geen of bijna geen braakliggende stukken. Wij moeten met onze kinderen naar die grote parken.

Minister, ik kijk in elk geval uit naar die good practices. Het zou fijn zijn die hier eens te kunnen bespreken.

**De voorzitter:** Mevrouw Meuleman heeft het woord.

**Mevrouw Elisabeth Meuleman:** Aangezien het vandaag Gedichtendag 2012 is, heb ik de raad van de voorzitter opgevolgd. Ik zal een droevige haiku voordragen.

Kind kijkt door het raam

Geen groen

Allemaal auto's

Droevig aangezicht

*(Applaus)*

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

■

**Vraag om uitleg van mevrouw Griet Coppé tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de aanbevelingen van het Steunpunt Armoedebestrijding met betrekking tot de woonproblematiek van bijzondere jeugdzorgverlaters - 878 (2011-2012)**

**De voorzitter:** Mevrouw Coppé heeft het woord.

**Mevrouw Griet Coppé:** Voorzitter, op 5 januari 2012 heeft het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting zijn tweejaarlijks rapport voorgesteld. Het verslag, dat de periode 2010-2012 behandelt, spitst zich onder meer toe op de effectieve toepassing van het recht op wonen.

Een van de bevindingen luidt dat jongeren uit de bijzondere jeugdzorg een grote kans lopen in armoede terecht te komen. Als ze op 18-jarige leeftijd uit de professionele hulpverlening stromen, zijn hun sociaal netwerk, hun opleidingsniveau en hun materiële omstandigheden vaak te beperkt om reeds op eigen benen te staan.

Deze conclusie loopt gelijk met wat in de maatschappelijke beleidsnota van de Commissie Jeugdzorg te lezen staat. De ondersteuning van 18-plussers uit de bijzondere jeugdzorg is onvoldoende: “Er is dus nood aan een betere aansluiting van diensten voor volwassenen op die voor jongvolwassenen”. In zijn motie van aanbeveling vraagt het Vlaams Parlement dan ook “wat het huisvestingsbeleid betreft de mogelijkheden te verruimen voor jongvolwassenen die uit de jeugdhulpverlening stromen om een gepaste woning te kunnen betrekken”.

Het rapport van het steunpunt vermeldt specifiek de woonproblematiek. Het steunpunt stelt voor jongeren al vanaf de leeftijd van 17 jaar een aanvraag voor een sociale woning te laten indienen.

Met het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2011 heeft de minister de inschrijvingsvoorwaarden voor ontvoogde minderjarigen uit de bijzondere jeugdzorg gewijzigd. Een afwijking voor deze doelgroep is niet langer facultatief. Dit is al een stap in de goede richting.

Toch wordt blijkbaar een verschil tussen twee groepen gemaakt. Artikel 19 creëert een absolute voorrang voor “de kandidaat-huurder die een ontvoogde minderjarige persoon is of een persoon die met toepassing van het decreet van 7 maart 2008 inzake bijzondere jeugdbijstand zelfstandig woont of gaat wonen met begeleiding door een erkende dienst.” Artikel 3 stelt dan weer dat “elke minderjarige ontvoogde persoon of een minderjarige persoon die zelfstandig woont of gaat wonen met begeleiding door een erkende dienst” zich kan inschrijven. Er is een verschil tussen de inschrijvingsvoorwaarden voor minderjarigen en de absolute voorrang, die veel beperkter is.

Bepaalde groepen minderjarigen kunnen zich inschrijven, maar krijgen geen voorrang. Het gaat dan om de minderjarigen die inschrijven en die niet door een erkende instelling uit de bijzondere jeugdzorg worden begeleid. Deze doelgroep heeft zo goed als geen kans op een toewijzing. Het is natuurlijk om die toewijzing te doen.

De lijst van begeleidende instellingen die naar de sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM's) is gestuurd, is korter dan de lijst die op de website van Jongerenwelzijn te vinden is. Zo staan de instellingen in Mol en in Ruiselede er niet bij.

Verder stelt het rapport met betrekking tot het sociaal wonen dat een geplaatst kind bij de toewijzing van een sociale woning soms niet wordt meegeteld om het aantal kamers te bepalen. Dat vormt uiteraard een probleem indien het kind naar het gezin terugkeert. Daarnaast zouden de regionale installatiepremies en de huurtoelages voor minderjarigen nog ontoegankelijk zijn.

Minister, waarom maakt u een verschil tussen jongeren uit de bijzondere jeugdzorg die al dan niet door een erkende instelling worden begeleid? Waarom hebt u voor een beperkte lijst van erkende instellingen uit de bijzondere jeugdzorg gekozen? Overweegt u op basis van het rapport van het steunpunt het kaderbesluit Sociale Huur aan te passen? Zal het centraal huurwaarborgfonds, dat momenteel wordt ontwikkeld, ook toegankelijk voor minderjarigen zijn?

**De voorzitter:** Minister Van den Bossche heeft het woord.

**Minister Freya Van den Bossche:** Voorzitter, de wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2011 zorgt ervoor dat minderjarige personen die zijn ontvoogd of die begeleid zelfstandig wonen, zich sowieso in het register kunnen inschrijven. Voordien kon de sociale verhuurder dit facultatief toestaan.

Bovendien is gekozen voor een absolute voorrang voor ontvoogde minderjarigen en personen uit de bijzondere jeugdzorg. De jongeren die de bijzondere jeugdzorg verlaten, hebben het heel moeilijk om zich zelfstandig te handhaven. De geleidelijke overgang naar zelfstandigheid is voor hen essentieel. Om die reden heeft de bijzondere jeugdzorg de ambulante woonbegeleiding uitgebouwd. Die woonbegeleiding biedt jongeren de mogelijkheid onder begeleiding zelfstandig te wonen. Dat kan uiteraard enkel indien er ook woningen zijn. Ik vind dat deze jongeren, die vaak al een heel moeilijk leven achter de rug hebben, de kans moeten krijgen met een goede basis aan hun volwassen leven te beginnen.

Mevrouw Coppé heeft me gevraagd waarom de voorrang niet geldt voor jongeren die begeleid wonen, maar niet door de bijzondere jeugdzorg worden begeleid. Die vraag is terecht. Ook die jongeren komen vaak uit een precaire situatie. Indien we in een beleid ergens een voorrang moeten verlenen, moeten we echter ook keuzes maken. Ik heb ervoor gekozen de prioriteit bij de jongeren in de bijzondere jeugdzorg te leggen.

Ik heb die keuze niet enkel gemaakt omdat het om een uiterst precaire groep gaat. Deze groep is ook beheersbaar. Uit de cijfers die ik van de sector heb ontvangen, blijkt dat het, verspreid over heel Vlaanderen, om 600 tot 700 plaatsen gaat. Niemand kan me echter zeggen hoe groot de door mevrouw Coppé aangehaalde de groep is. Ik heb die vraag zelf ook gesteld, omdat ik me dat eveneens afvroeg. Ik vermoed dat het gaat over een veelvoud van de groep in de bijzondere jeugdzorg. Een uitbreiding van de doelgroep van de voorrang zou bijgevolg het principe van de chronologie misschien volledig kunnen ondermijnen. Ik kan zoiets natuurlijk pas evalueren wanneer ik meer zicht heb op de grootte van de groep. Dan kunnen we ook zien wat het effect daarvan zou zijn op wachtlijsten en hoe wenselijk die uitgebreide voorrang al dan niet zou zijn. Dat neemt natuurlijk niet weg dat, als een gemeente wordt geconfronteerd met een groot aantal jongeren in begeleid wonen die moeite ondervinden met het vinden van een woning op de privé- of sociale huurmarkt, ze via een doelgroepenplan een bijkomende voorrang kan creëren. Dat valt onder de lokale autonomie.

Ik wil er ook nog op wijzen dat er een mogelijkheid is om te huren bij een sociaal verhuurkantoor. Via een recent ministerieel besluit daarover, van 19 januari 2012, heb ik beslist om de prioriteit woonnood uit te breiden. Het puntensysteem zal nu niet langer alleen aan jongeren uit de bijzondere jeugdbijstand een hoge score toekennen: alle minderjarigen die zelfstandig wonen of gaan wonen met begeleiding door een erkende dienst, krijgen die zeventien punten. Daardoor kan een bredere groep jongeren sneller een woning toegewezen

krijgen. Daarmee meen ik toch deels tegemoet te komen aan uw vraag. Ik ben van mening dat met die recente wijzigingen het perspectief voor veel kwetsbare jongeren op de woningmarkt sterk is verbeterd. Tenzij we echt een zicht krijgen op die volledige doelgroep en de impact die er zou kunnen zijn op wachtlijsten en andere kandidaten, durf ik u niet te beloven dat ik op dit moment verder kan bijsturen.

Mevrouw Coppé, dan was er uw vraag over de lijst die is verspreid. Dat is een lijst die mijn kabinet heeft ontvangen van het kabinet van minister Vandeuren. Mijn kabinet heeft naar aanleiding van uw vraag namelijk nog eens navraag gedaan bij dat kabinet, dat de juistheid van de lijst bevestigt. De initiatieven waarnaar u verwijst, zijn residentiële voorzieningen, terwijl de voorrang enkel betrekking heeft op ambulante diensten.

Het is zeker mijn bedoeling dat ook jongeren een beroep zouden kunnen doen op het systeem van dat centraal huurgarantiefonds. In de verdere uitwerking zal worden onderzocht of daar juridische drempels voor zijn, en zo ja, op welke manier ik die dan moet wegwerken.

**De voorzitter:** Mevrouw Coppé heeft het woord.

**Mevrouw Griet Coppé:** Minister, uw antwoord maakt me toch wel deels gelukkig. U belooft een evaluatie te zullen doen, om te bekijken of het over veel jongeren gaat.

**Minister Freya Van den Bossche:** Kleine correctie: zodra Welzijn me kan zeggen over exact hoeveel mensen het gaat, kunnen wij heel nauwgezet overwegen of we het nodig vinden ook aan hen voorrang te geven. Zolang we dat cijfer niet kennen, durf ik dat niet te doen, omdat de impact mogelijk bijzonder groot zou zijn. Ik wil dus die cijfers hebben, en dan kunnen we daar nog eens over nadenken.

**Mevrouw Griet Coppé:** Ik zal dat ook nog eens navragen bij de minister van Welzijn. Dus Welzijn heeft vandaag die cijfers ook nog niet?

**Minister Freya Van den Bossche:** Dat kan heel ruim gaan. Het gaat ook over alle initiatieven van de centra algemeen welzijnswerk (CAW's). Er is niet altijd heel duidelijk van bovenaf opgelegd voor welke doelgroep die centra precies werken. Ik weet dat minister Vandeuren bezig is met het in kaart brengen van het volledige aanbod, maar een precies cijfer over het aantal jongeren die bijvoorbeeld door CAW's worden begeleid, is er momenteel niet.

**Mevrouw Griet Coppé:** Ik heb toch een vrij positief antwoord gehad van u. Zoals u stelt, kan de gemeente natuurlijk altijd zelf een initiatief nemen. U weet echter ook dat deze procedure vrij lang duurt. Aan bepaalde acute situaties kunnen we vandaag natuurlijk ook geen voorrang geven via de sociale huisvestingsmaatschappij. Er blijft dus nog een probleem. Ik geef toe dat dit al is verbeterd door de recente aanpassing door de regering. Ik zal dat blijven volgen. Er werd dus niet gekozen voor de erkende instelling van Ruiselede omdat dit een residentiële instelling is. Ik heb daar eigenlijk wel begrip voor. Ik blijf dit verder volgen en wie weet kunnen we dat in de toekomst toch verruimen.

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

■